

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૬૦૩/૨૦૨૪

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી નિર્ઝર એસ. દેસાઈ

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા.	ના.

=====

જયદીપસિંહ કનકસિંહ રાણા

વિરુદ્ધ

સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ માટે વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી કિરણ આર ઉદાસી (૧૨૧૨૭)

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ માટે વસીમરજા એ કુરેશી (૮૬૦૯)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ માટે આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર શ્રી સંજય ઉધવાણી

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨, ૩, ૪ માટે ડાયરેક્ટ સર્વિસ દ્વારા નોટિસ બજવવામાં આવેલ છે

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી નિર્ઝર એસ. દેસાઈ

તારીખ: ૧૯/૦૩/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. અરજના ખંડમાં સુધારો કરવાની પરવાનગી આપવામાં આવે છે.

૨. અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી વસીમરજા એ. કુરેશી અને સામાવાળા – રાજ્ય તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એજુપી શ્રી સંજય ઉધવાણીને સાંભળવામાં આવ્યા.

૩. આ અરજીમાં સામેલ મુદ્દો કલર બ્લાઈન્ડનેસના આધારે લોક રક્ષકના પદ પર અરજદારની નિમણૂક નકારવા સંબંધિત મુદ્દાથી આવરી લેવામાં આવ્યો હોવાથી, જે હવે રેસ ઇન્ટિગ્રા નથી અને તેથી, પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોની સંમતિથી, બાબત અંતિમ સુનાવણી માટે હાથ ધરવામાં આવી હતી.

૪. આથી, રૂલ. વિદ્વાન એજીપી શ્રી સંજય ઉધવાણી સામાવાળા – રાજ્ય વતી રૂલની નોટિસની સર્વિસ જતી કરે છે.

૫. અરજદાર માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી વસીમરજા કુરેશી દ્વારા જણાવ્યા મુજબ અરજીની હકીકતો નીચે મુજબ છે:—

૫.૧ સામાવાળા નં. ૨ એ લોક રક્ષકના પદ માટે જાહેરાત બહાર પાડી હતી અને તદનુસાર, વર્તમાન અરજદારે સદર પદ માટે અરજી કરી હતી અને અંતે તારીખ ૨૨.૦૪.૨૦૦૯ ના હુકમ દ્વારા અન્ય પસંદગી પામેલા ઉમેદવારો સાથે, વર્તમાન અરજદારની લોક રક્ષક તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. નિમણૂક પછી, અરજદારને જનરલ ઓફ સ્ટેટ રિઝર્વ પોલીસ ફોર્સ, ગ્રુપ-૯, વડોદરા તરીકે એસઆરપી, વડોદરા ખાતે તૈનાત કરવામાં આવ્યા હતા અને લોક રક્ષક તરીકે તેમની ફરજ બજાવવાનું શરૂ કર્યું હતું અને લોકસભા ૨૦૦૯ ની ચૂંટણી દરમિયાન ભાવનગર જિલ્લામાં તેમની ફરજ બજાવી હતી. તારીખ ૨૨.૦૪.૨૦૦૯

ના નિમણૂક હુકમના ખંડ ૧ મુજબ, ફરજ પર રિપોર્ટ કરવા પર, દરેક પસંદગી પામેલા ઉમેદવારોની તબીબી તપાસ કરવાની હતી અને જો તેઓ અનફિટ જણાશે, તો તેમને તાત્કાલિક સેવાઓમાંથી છૂટા કરવામાં આવશે.

૫.૨ તદ્દનુસાર, તબીબી તપાસ પર, અરજદારને અનફિટ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા અને સામાવાળા સત્તામંડળ દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રમાં કોઈ તબીબી કારણ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું ન હોવા છતાં, અરજદારને જાણવા મળ્યું હતું કે તારીખ ૩૦.૦૮.૨૦૦૯ ના હુકમ દ્વારા અરજદારને સેવાઓમાંથી છૂટા કરવામાં આવ્યા હતા તેનું કારણ એ છે કે આઈ ટેસ્ટિંગ બોર્ડ, સિવિલ હોસ્પિટલ દ્વારા અરજદારને અનફિટ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા અને તેથી, અરજદારને જાણવા મળ્યું કે કથિત કલર બ્લાઈન્ડનેસના કારણે અરજદારની સેવાઓ સમાપ્ત કરવામાં આવી છે. કલર બ્લાઈન્ડનેસના કારણે અરજદારની સેવાઓ સમાપ્ત કરતો તે તારીખ ૩૦.૦૮.૨૦૦૯ નો હુકમ અરજદાર દ્વારા આ અરજી મારફતે પડકારવામાં આવ્યો છે, જેના દ્વારા વર્તમાન અરજદારે સામાવાળા દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૩૦.૦૮.૨૦૦૯ નો હુકમ રદ અને બાતલ કરવા અરજ કરેલ છે અને તે દ્વારા અરજદારને લોક રક્ષકના પદ પર જ પુનઃસ્થાપિત કરવા અરજ કરેલ છે, જાણે કે અરજદારની સેવાઓ ક્યારેય સમાપ્ત કરવામાં આવી ન હોય.

૬. અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી કુરેશીએ રજૂઆત કરી હતી કે સમાન સ્થિતિ ધરાવતા વ્યક્તિઓના કિસ્સામાં, આ કોર્ટની સમકક્ષ બેંચે સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૧૦૧૯૫/૨૦૨૧ અને સંલગ્ન બાબતોમાં 'આખેડ અશોક ભીમાભાઈ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત અને અન્ય' ના કેસમાં તારીખ ૦૧.૦૪.૨૦૨૪ ના ચુકાદા દ્વારા ઠેરવ્યું છે કે સંબંધિત અરજદારો પસંદગી પામવા પર જે તારીખે સામાન્ય રીતે નિમણૂક પામ્યા હોત તે તારીખથી નિમણૂક માટે હકદાર રહેશે અને નિવૃત્તિ લાભો આપવા અને તેમની સિનિયોરિટી નક્કી કરવાના હેતુ સિવાય, નિમણૂકની તારીખથી ખરેખર જોડાવાની તારીખ સુધીના સમયગાળાને વાસ્તવિક સેવામાં સમયગાળો ગણવામાં આવશે નહીં. વધુમાં, સમકક્ષ બેંચે એ પણ સ્પષ્ટ કર્યું છે કે મેરિટ લિસ્ટમાં તે અરજદારોથી જુનિયર વ્યક્તિઓને જો કોઈ બઢતી આપવામાં આવી હોય તો તેમાં કોઈ ખતેલ પાડવામાં આવશે નહીં. ઉપરોક્ત શરતોને આધીન, સમકક્ષ બેંચે સામાવાળા-સત્તાવાળાઓને નિર્દેશ આપ્યો હતો કે જો વચગાળાના સમયગાળા દરમિયાન તેમની સામે કંઈ પ્રતિકૂળ ન જણાય તો તે અરજદારોની નિમણૂક કરતા યોગ્ય હુકમો પસાર કરે.

૬.૧ અરજદાર માટે વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા મુજબ, 'આખેડ અશોક ભીમાભાઈ' (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં સમકક્ષ બેંચ દ્વારા આપવામાં આવેલ તારીખ ૦૧.૦૪.૨૦૨૪ નો ચુકાદો સામાવાળા-રાજ્ય દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યો છે

અને તેથી, આ બાબતમાં સામેલ મુદ્દો ઉપરોક્ત નિર્ણય દ્વારા સંપૂર્ણ રીતે આવરી લેવામાં આવ્યો છે અને તેથી, આ અરજી મંજૂર કરવામાં આવે.

૭. સામાવાળા-સત્તાવાળાઓ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એજીપી શ્રી સંજય ઉધવાણી કાયદાના ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતનો વિવાદ ન કરી શક્યા હોવા છતાં, તેમણે આ અરજીનો સખત વિરોધ કર્યો હતો અને રજૂઆત કરી હતી કે વર્તમાન અરજદારે વર્ષ ૨૦૦૯ દરમિયાન હાથ ધરવામાં આવેલી ભરતી પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધો હતો અને સફળ પણ થયા હતા, સિવાય કે તેમની શારીરિક તપાસમાં, જ્યાં તેઓ કલર બ્લાઈન્ડ જણાયા હતા અને તે દ્વારા, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે આ કોર્ટનો સંપર્ક કરવામાં ભારે વિલંબ થયો હોવાથી, વિલંબના આધારે જ આ અરજી કાઢી નાખવામાં આવે.

૭.૧ વિદ્વાન એજીપી શ્રી ઉધવાણીએ તેમની રજૂઆતના સમર્થનમાં આ કોર્ટનું ધ્યાન સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૦૦૫/૨૦૨૧ માં પસાર કરાયેલા તારીખ ૧૮.૧૧.૨૦૨૪ ના આ કોર્ટના ચુકાદા તરફ દોર્યું હતું, જેમાં સદર અરજીના અરજદારે સમાન હકીકતો હેઠળ આ કોર્ટનો સંપર્ક કર્યો હતો, એટલે કે વર્ષ ૨૦૧૩ માં હાથ ધરવામાં આવેલી ભરતી પ્રક્રિયા માટે કલર બ્લાઈન્ડનેસના આધારે નિમણૂક નકારવાના નિર્ણયને પડકાર્યો હતો, જે આ કોર્ટ દ્વારા વિલંબના આધારે નામંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો. તેથી, અરજ કરવામાં આવી હતી કે

વર્તમાન અરજદારનો કેસ ઉપરોક્ત નિર્ણય દ્વારા આવરી લેવામાં આવ્યો હોવાથી, આ અરજી કાઢી નાખવામાં આવે.

૮. આ તબક્કે, અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી કુરેશીએ આ કોર્ટનું ધ્યાન સિવિલ અપીલ નં. ૮૧૯૨૭/૨૦૨૪ (એસએલપી (સી) નં. ૯૧૯૯/૨૦૨૪ માંથી ઉદ્ભવતી) માં 'દેસાઈ જીતેન્દ્ર જીવણભાઈ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત અને અન્ય' ના કેસમાં તારીખ ૨૨.૧૦.૨૦૨૪ ના રોજ આપવામાં આવેલા નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટના નિર્ણય તરફ દોર્યું હતું, જેમાં સુપ્રિમ કોર્ટે અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ મંજૂર કરી હતી અને સામાવાળા-રાજ્યને સમાન સ્થિતિ ધરાવતા વ્યક્તિઓને અગાઉથી જ નિમણૂક આપવામાં આવી હોવાની હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને અરજદારને નિમણૂક આપવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. આ કોર્ટની ડિવિઝન બેંચે પણ ઘણા કિસ્સાઓમાં કલર બ્લાઈન્ડનેસના કારણે શારીરિક રીતે અનફિટ જાહેર થયેલા વ્યક્તિઓને નિમણૂક આપવા સામાવાળા-સત્તાવાળાઓને નિર્દેશ આપતા હુકમો પસાર કર્યા છે. આથી, આ અરજી મંજૂર કરવા અરજ કરવામાં આવી હતી.

૯. મેં પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા છે અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીનું પણ અવલોકન કર્યું છે અને મને જણાયું છે કે અરજદાર લોક રક્ષકના પદ પર નિમણૂક માટે હાથ ધરવામાં આવેલી ભરતી પ્રક્રિયામાં સફળ થયા છે, સિવાય કે તેમની

શારીરિક તપાસમાં, જ્યાં તેઓ તેમના કલર બ્લાઇન્ડનેસના કારણે અસફળ જાહેર થયા હતા.

૯.૧ ઉપરોક્ત પૃષ્ઠભૂમિમાં, 'આખેડ અશોક ભીમાભાઈ' (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં ફરિયાદ ૩ થી ૭ માં સમકક્ષ બેંચ દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનોનો સંદર્ભ લેવો પ્રાસંગિક રહેશે, જે નીચે મુજબ વાંચવામાં આવે છે;

"૩. પક્ષકારો માટે વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોને ધ્યાનમાં લેતા, એવું જણાશે કે જ્યાં સુધી મુખ્ય મુદ્દાનો સંબંધ છે એટલે કે કલર બ્લાઇન્ડનેસની દિવ્યાંગતા રોજગાર માટે ગેરલાયકાત બની શકે કે કેમ, આ કોર્ટ તારીખ ૨જી નવેમ્બર, ૨૦૧૮ ના રોજ સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૭૫૯૫/૨૦૧૩ માં લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૧૩૬/૨૦૧૮ માં આ કોર્ટની ડિવિઝન બેંચના નિર્ણય પર આધાર રાખવા માંગે છે. અત્રે એ જોવું જરૂરી છે કે નામદાર ડિવિઝન બેંચે અન્ય બાબતોની સાથે એવું અવલોકન કર્યું હતું કે નિયમોમાં એવી કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈ ન હોવાથી, જે ઉમેદવાર કલર બ્લાઇન્ડનેસથી પીડાતો હોય તે આધારે ગેરલાયકાત પૂરી પાડે છે, તે હુકમો, જેના દ્વારા અરજદારોની ઉમેદવારી/નિમણૂકો નામંજૂર/રદ કરવામાં આવી

હતી, તે તમામ રદબાતલ કરવામાં આવ્યા હતા અને તે અરજદારોને પસંદગી યાદી મુજબ જે તારીખે તેઓ સામાન્ય રીતે નિમણૂક પામ્યા હોત તે તારીખથી નિમણૂક આપવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. અત્રે એ ઉદ્દેશ કરવો પણ જરૂરી છે કે આ કાયદાને આ કોર્ટના વિદ્વાન સમક્ષ બેંચો તેમજ ડિવિઝન બેંચો બંનેના અનેક નિર્ણયોમાં પુનરાવર્તિત કરવામાં આવ્યો છે અને આ મુદ્દો હવે રેસ ઇન્ટિગ્રા ન હોવાથી, આ કોર્ટ ડિવિઝન બેંચ દ્વારા નિર્ધારિત કાયદાનું પાલન કરવું યોગ્ય માને છે અને લાભ માટે ફરરા-૧૨ માંના અવલોકનો અહીં નીચે ફરીથી રજૂ કરવામાં આવે છે.

"૧૨. ઉપરોક્ત નિર્ણયોમાં નિર્ધારિત કાયદાના પ્રકાશમાં, એ સ્પષ્ટપણે ઉભરી આવે છે કે જો કોઈ ઉમેદવારોને તેઓ કલર બ્લાઈન્ડનેસથી પીડાય છે તે આધારે ગેરલાયક ઠેરવવામાં આવે છે, તો આવી ગેરલાયકાત પૂરી પાડતા નિયમોમાં ચોક્કસ જોગવાઈ હોવી જરૂરી છે. વર્તમાન કેસની હકીકતોમાં, સંબંધિત નિયમોનું અવલોકન સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે પ્રશ્નગત પદ માટે આવી કોઈ ગેરલાયકાત પૂરી પાડવામાં આવી નથી. સંજોગોમાં, સામાવાળાઓ માટે એવું વલણ અપનાવવું સ્વીકાર્ય નથી કે અહીંના અપીલકર્તાઓ

લોક રક્ષકના પદ માટે લાયક નથી. વિદ્વાન સિંગલ જજ, તેથી, એવું ઠેરવવામાં વાજબી ન હતા કે ભરતી નિયમોમાં દરેક પ્રકારની ઉણપ અથવા અક્ષમતા દર્શાવવાની હોતી નથી, અને તેથી, માત્ર નિયમોમાં તેની વિશેષ જોગવાઈ કરવામાં આવી ન હોવાને કારણે, એવું માની શકાય નહીં કે તપાસ પછી નકારાત્મક અભિપ્રાય હોવા છતાં અરજદારને તબીબી રીતે ફિટ ગણવા જોઈએ."

૪. જ્યાં સુધી મુખ્ય મુદ્દાનો સંબંધ છે, જ્યારે તે સ્થાપિત સ્થિતિ છે, વર્તમાન અરજીઓના જૂથમાં વિવાદનું મૂળ એ છે કે અરજદારોએ નોંધપાત્ર વિલંબ પછી આ કોર્ટનો સંપર્ક કર્યો છે. જ્યારે અરજદારોનો કેસ એવો છે કે અરજદારોને અન્ય ઉમેદવારોની સમાન ગણવા જોઈએ, જેમણે તેમની નિમણૂક ન કરવા અંગે પ્રશ્ન ઉઠાવતા આ કોર્ટનો સંપર્ક કર્યો હતો અને જ્યાં અરજદારો માટે વિદ્વાન વકીલો દ્વારા લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૫૩૮/૨૦૨૦ તારીખ ૨૭ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૨૧ માં આ કોર્ટની નામદાર ડિવિઝન બેંચના અવલોકનો પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે, વધુ વિશેષ રીતે જેમાં નામદાર ડિવિઝન બેંચે અન્ય બાબતોની સાથે એવું અવલોકન કર્યું છે કે તેમાં ઉમેદવાર અનુસૂચિત જનજાતિનો હતો અને દૂરના વિસ્તારમાં રહેતો હતો, તેથી, જો તે અન્યથા લાયક

જણાતો હોય તો, ઉમેદવાર કલર બ્લાઈન્ડનેસથી પીડાઈ રહ્યો હતો માત્ર તે મુદ્દા પર તેને રોજગારીથી વંચિત રાખવો જોઈએ નહીં.

મહત્વનું છે કે, અરજદારો સામાવાળા-સત્તાવાળાઓના તારીખ ૧૪ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૨ ના નિર્ણય પર આધાર રાખશે, જેના દ્વારા એક ઉમેદવાર એટલે કે ચૌધરી સંજયકુમાર અંબાલાલની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી, વધુ વિશેષ રીતે, ઉમેદવારને વર્ષ ૨૦૦૯ ની ભરતી પ્રક્રિયામાં ગેરલાયક ઠેરવવામાં આવ્યો હતો. વિદ્વાન વકીલો ધ્યાન દોરશે કે સદર ઉમેદવારે શરૂઆતમાં સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૫૬૫૧/૨૦૨૧ દાખલ કરીને આ કોર્ટનો સંપર્ક કર્યો હતો અને જ્યારે, તારીખ ૧૮ ઓક્ટોબર, ૨૦૨૧ ના હુકમ દ્વારા, આ કોર્ટે અરજદારની તેની ફરિયાદો ઉઠાવવા માટે રજૂઆત દાખલ કરીને સામાવાળાઓનો સંપર્ક કરવાની વિનંતીને અન્ય બાબતોની સાથે સ્વીકારી હતી. વિદ્વાન વકીલો દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સામાવાળાઓ દ્વારા ઉપર જણાવેલ તારીખ ૧૪ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૨ નો હુકમ એ જ અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆત પર પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ હતો, જે આ કોર્ટ દ્વારા નક્કી કરવા નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. અરજદારો માટે વિદ્વાન વકીલો ધ્યાન દોરશે કે તેમાંના અરજદાર, વર્ષ ૨૦૦૯ માં નિમણૂક મેળવવામાં સફળ ન થયા હોવા છતાં, વધુ વિશેષ રીતે

કલર બ્લાઈન્ડનેસથી પીડિત હોવાના આધારે તેમની ઉમેદવારી રદ કરવામાં આવી હોવા છતાં, સામાવાળા સત્તાવાળાઓએ પોતે વર્ષ ૨૦૨૨ માં સદર અરજદારને નિયુક્ત કરવાનું યોગ્ય માન્યું હતું. અરજદારો માટે વિદ્વાન વકીલો વધુમાં રજૂઆત કરશે કે સામાવાળા સત્તાવાળાઓએ વર્ષ ૨૦૦૯ ની પસંદગીમાં ગેરલાયક ઠરેલા ઉમેદવારની નિમણૂક કરવાનું વલણ અપનાવ્યું હોવાથી, વર્તમાન અરજીઓના જૂથમાં સામાવાળાઓ માટે અલગ મત લેવો ખુલ્લો રહેશે નહીં.

૫. તેનાથી વિપરીત, વર્તમાન અરજીઓના જૂથનો સામાવાળા – રાજ્ય વતી વિદ્વાન એજીપી શ્રી સાહિલ ત્રિવેદી દ્વારા સખત વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે. વિદ્વાન એજીપી રજૂઆત કરશે કે જોકે આ કોર્ટ વિવિધ અરજીઓમાં વારંવાર એવો મત લેતી રહી છે કે કલર બ્લાઈન્ડનેસની પીડા લોક રક્ષક, પોલીસ કોન્સ્ટેબલ તરીકેની નિમણૂક માટે ગેરલાયકાત બની શકે નહીં અને જેમાં ડિવિઝન બેંચનો નિર્ણય, જેનો ઉપર ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે તે સૌથી જૂના નિર્ણયોમાંનો એક છે, છતાં, જે નોંધવું જરૂરી છે તે એ છે કે ડિવિઝન બેંચનો નિર્ણય પણ વર્ષ ૨૦૧૮ નો હતો જ્યારે અરજદારોએ તેના છ વર્ષ પછી આ કોર્ટનો સંપર્ક કર્યો છે. વિદ્વાન એજીપી શ્રી ત્રિવેદી વધુમાં રજૂઆત કરશે કે સ્પેશ્યલ સિવિલ

એપિલિકેશન નં. ૧૦૮૩૮/૨૦૨૧ માં તારીખ ૫મી ઓગસ્ટ, ૨૦૨૧ ના નિર્ણય દ્વારા, વિદ્વાન સમકક્ષ બેંચે એક અરજદારનો કેસ નામંજૂર કર્યો હતો, જેની ઉમેદવારી એ આધારે નકારવામાં આવી હતી કે ઉમેદવાર કલર બ્લાઈન્ડનેસથી પીડિત હતો, વધુ વિશેષ રીતે, ભરતી પ્રક્રિયા વર્ષ ૨૦૦૯ ની હતી. વિદ્વાન એજુપી રજૂઆત કરશે કે સમકક્ષ બેંચે ભારે વિલંબના આધારે અરજી નામંજૂર કરી હતી. વિદ્વાન એજુપી લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૩૯૭/૨૦૨૦ માં આ કોર્ટની ડિવિઝન બેંચના નિર્ણય પર વધુ આધાર રાખશે, જેના દ્વારા સમકક્ષ બેંચ દ્વારા સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૨૧૪૭/૨૦૧૯ માં તારીખ ૧૬ ઓક્ટોબર, ૨૦૦૯ નો નિર્ણય, વધુ વિશેષ રીતે ભારે વિલંબના આધારે સમાન પ્રકૃતિની અરજી નામંજૂર કરવામાં આવી હતી તેને ડિવિઝન બેંચ દ્વારા કાયમ રાખવામાં આવ્યો હતો. સદર નિર્ણયો પર આધાર રાખીને, વિદ્વાન એજુપી આ કોર્ટને વર્તમાન અરજીઓ ગ્રાહ્ય ન રાખવા વિનંતી કરશે.

૬. સંબંધિત પક્ષકારો માટે વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા અને રેકૉર્ડ પરના દસ્તાવેજો તપાસ્યા. ઉપર નોંધ્યા મુજબ, જ્યાં સુધી ગુણદોષ પરના નિર્ણયનો સંબંધ છે, તે હવે રેસ ઇન્ટિગ્રા નથી કારણ કે આ મુદ્દા પરનો કાયદો ઉપર જણાવેલ ડિવિઝન બેંચના

નિર્ણય એટલે કે સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૭૫૯૫/૨૦૧૩ માં લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૧૩૬/૨૦૧૮ તારીખ ૨૭ નવેમ્બર, ૨૦૧૮ ના રોજ નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો હોવાથી, આ કોર્ટના સુવિચારિત મતે, તેનું પાલન કરવું જરૂરી છે.

૭. ઉપર નોંધ્યા મુજબ, આ કોર્ટની વિચારણા માટે માત્ર એક જ મુદ્દો ઉભો થાય છે કે, શું આ કોર્ટ રિટ પિટિશનને ગ્રાહ્ય રાખશે, વધુ વિશેષ રીતે અરજદારના પોતાના જ છેડે આવા નોંધપાત્ર વિલંબ પછી.

૮. શરૂઆતમાં, આ સંદર્ભે, એ નોંધવું જરૂરી છે કે અરજદારોને નિમણૂક આપવાની જરૂર નથી કારણ કે તેઓ વિલંબથી આ કોર્ટમાં આવ્યા છે, આ મુદ્દો સામાવાળાઓ માટે દાવો કરવા માટે ખુલ્લો ન હોઈ શકે, કારણ કે રિટ પિટિશન એટલે કે સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૧૫૬૫૧/૨૦૨૧ માં, ઉપર જણાવ્યા મુજબ તારીખ ૧૮ ઓક્ટોબર, ૨૦૨૧ ના નિર્ણય દ્વારા, આ કોર્ટે અરજદાર માટે વિદ્વાન વકીલની અરજદારને રજૂઆત દાખલ કરીને સામાવાળાઓનો સંપર્ક કરવા પરવાનગી આપવાની વિનંતી સ્વીકારી હતી અને સામાવાળાઓને નિર્દિષ્ટ સમયગાળાની અંદર

કાયદા અનુસાર રજૂઆત નક્કી કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. ઉપર નોંધ્યા મુજબ એવું જણાશે કે તારીખ ૧૪ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૨ ના હુકમ દ્વારા સામાવાળાઓએ, અરજદારે વર્ષ ૨૦૨૧ ની પસંદગી પ્રક્રિયા પાસ કરી નથી તે નોંધવા છતાં સદર અરજદારની નિમણૂક કરી હતી. આ કોર્ટના સુવિચારિત મતે, સામાવાળાઓએ પસંદગી હોવા છતાં જેની ઉમેદવારી નકારવામાં આવી હોય તેવા ઉમેદવારની નિમણૂક કરવાનું યોગ્ય માન્યું હોવાથી, વધુ વિશેષ રીતે, પ્રક્રિયા વર્ષ ૨૦૦૮ માં શરૂ થઈ હતી, અને તારીખ ૧૪ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૨ ના હુકમ મુજબ એ પણ જણાય છે કે હુકમ પ્રશ્નગત મત લેવા માટે કોઈ વિશેષ સંજોગોની નોંધ લેતો નથી, તેથી, હવે સામાવાળાઓ માટે એવું વલણ અપનાવવું ખુદ્દું રહેશે નહીં કે ભલે અરજદારો વિલંબથી આ કોર્ટમાં આવ્યા હોય, વધુ વિશેષ રીતે, પસંદગી વર્ષ ૨૦૦૮ થી સંબંધિત છે, તેથી, આ કોર્ટ દ્વારા તેમના કેસો ગ્રાહ્ય રાખવા જોઈએ નહીં. કોઈ ચોક્કસ કર્મચારીના કિસ્સામાં રાજ્યએ ચોક્કસ મત લીધો હોવાથી, વર્તમાન અરજદારોના કિસ્સામાં આ કોર્ટ દ્વારા સમાન વલણનું પુનરાવર્તન કરવું જરૂરી છે, જેઓ અન્યથા તારીખ ૧૪ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૨ ના હુકમના કર્મચારી/લાભાર્થી સમાન સ્થિતિમાં છે.

૯. સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૧૦૮૩૮/૨૦૨૧ અને લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૩૯૭/૨૦૨૦ માં વિદ્વાન સમકક્ષ બેંચના નિર્ણયોના સંબંધમાં, એ અવલોકન કરવું જરૂરી છે કે જોકે નામદાર ડિવિઝન બેંચ તેમજ વિદ્વાન સમકક્ષ બેંચે એવો મત લીધો હતો કે તેમાંના અરજદારો/કર્મચારીઓના કેસ વિલંબના આધારે ગ્રાહ્ય રાખવા જોઈએ નહીં, છતાં, એવું જણાશે કે પછીના નિર્ણયમાં, નામદાર ડિવિઝન બેંચે, વધુ વિશેષ રીતે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૫૩૮/૨૦૨૦ માં તારીખ ૨૭ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૨૧ ના નિર્ણય દ્વારા અન્ય બાબતોની સાથે એવો મત લીધો હતો કે માત્ર વિલંબના આધારે, ઉમેદવારને રોજગારીથી વંચિત રાખવો જોઈએ નહીં, વધુ વિશેષ રીતે કારણ કે સમાન અરજીઓમાં, જ્યાં અરજદારોએ તેમની નિમણૂક ન કરવા અંગે એ આધારે પડકાર ફેંક્યો છે કે તેઓ કલર બ્લાઈન્ડનેસની પીડા સાથે મળી આવ્યા હતા તેમાં આ કોર્ટની વિદ્વાન સમકક્ષ બેંચો અને ડિવિઝન બેંચો દ્વારા દખલ કરવામાં આવી હતી, તેથી, આ કોર્ટના સુવિચારિત મતે, નામદાર ડિવિઝન બેંચના પછીના નિર્ણયનું પાલન કરવું જરૂરી છે, વધુ વિશેષ રીતે કારણ કે એવું જણાય છે કે વર્તમાન અરજદારો અન્યથા આ કોર્ટનો સંપર્ક કરનારા અરજદારો સમાન સ્થિતિમાં છે અને બંનેમાં માત્ર એટલો જ તફાવત છે કે અરજદારોએ વિલંબથી આ કોર્ટનો સંપર્ક કર્યો છે.

આ તબક્કે, એ નોંધવું પણ યોગ્ય રહેશે કે વિલંબથી આ કોર્ટનો સંપર્ક કરવાનું પાસું સિનિયોરિટીના લાભો સિવાય સામાવાળાઓને બિલકુલ પૂર્વગ્રહ ન પહોંચાડી શકે, આ કોર્ટે લગભગ તમામ કેસોમાં અરજદારોને કોઈ પાછલો પગાર આપ્યો નથી અને નિમણૂકનો નિર્દેશ આપવા સિવાય કર્મચારીને જે એકમાત્ર લાભ આપવામાં આવ્યો છે તે સંબંધિત સમયે નિમણૂક કરવામાં આવી હોવાનું માનવામાં આવે છે, જ્યારે અરજદારો સમાન સ્થિતિ ધરાવતા વ્યક્તિઓની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી અને સેવા પહેલાના સમયગાળાને વાસ્તવિક સેવામાં સમયગાળા તરીકે ન ગણવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે. આમ, એવું જણાશે કે આ કોર્ટે, વધુ વિશેષ રીતે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૧૩૬/૨૦૧૮ માં તારીખ ૨૭ નવેમ્બર, ૨૦૧૮ ના નિર્ણયથી શરૂ કરીને નિમણૂકનો નિર્દેશ આપતી વખતે, રાજ્યના હિતનું રક્ષણ થાય તે સુનિશ્ચિત કરીને સમાનતાઓને સંતુલિત પણ કરી છે, તેથી, આ કોર્ટના સુવિચારિત મતે, પ્રશ્નગત મુદ્દા પર વિલંબની કોઈ વાસ્તવિક અસર ન હોઈ શકે અને ઉપર નોંધ્યા મુજબ, કારણ કે રાજ્યએ પોતે વર્ષ ૨૦૨૨ માં કર્મચારીની નિમણૂક કરવાનું યોગ્ય માન્યું છે, જેની ઉમેદવારી વર્ષ ૨૦૦૯ ની પસંદગી અનુસાર નકારવામાં આવી હતી, તેથી, વર્તમાન અરજીઓના જૂથમાં વિલંબના મુદ્દા પર ચર્ચા

કરવી રાજ્ય માટે ખુલ્લું રહેશે નહીં.

૭. ઉપરોક્ત ચર્ચા, અવલોકનો અને નિષ્કર્ષને ધ્યાનમાં લેતા, આ કોર્ટના મતે, અરજીઓ સફળ થશે. અરજદારો પસંદગી પામવા પર જે તારીખે સામાન્ય રીતે નિમણૂક પામ્યા હોત તે તારીખથી નિમણૂક માટે હકદાર રહેશે અને નિવૃત્તિ લાભો અને સિનિયોરિટી નક્કી કરવા સિવાય નિમણૂકની તારીખથી ખરેખર જોડાવાની તારીખ સુધીના સમયગાળાને વાસ્તવિક સેવામાં સમયગાળો ગણવામાં આવશે નહીં. વધુમાં, એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે મેરિટ લિસ્ટમાં અરજદારોથી જુનિયર વ્યક્તિઓને જો કોઈ બઢતી આપવામાં આવી હોય તો તેમાં કોઈ ખતેલ પાડવામાં આવશે નહીં. જો આ હુકમ મળ્યાની તારીખથી આઠ અઠવાડિયાની અંદર અરજદારો સામે કંઈ પ્રતિકૂળ ન જણાય તો સામાવાળાઓ ઉપરોક્ત શરતોને આધીન વર્તમાન અરજદારોની નિમણૂક કરતા યોગ્ય હુકમો પસાર કરે. રૂલ ઉપરોક્ત હદ સુધી સંપૂર્ણ કરવામાં આવે છે."

૯.૨ વિદ્વાન એજુપી શ્રી ઉધવાણી એ દર્શાવવાની સ્થિતિમાં નથી કે વર્તમાન અરજદારનો કેસ 'આખેડ અશોક ભીમાભાઈ' (ઉપરોક્ત) માં અરજદારોના કેસથી કઈ રીતે અલગ છે.

૯.૩ જ્યાં સુધી વિલંબના સંબંધમાં વિદ્વાન એજુપી શ્રી ઉધવાણી દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલ દલીલનો સંબંધ છે, 'દેસાઈ જીતેન્દ્ર જીવણભાઈ' (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટના નિર્ણયનો સંદર્ભ લેવો ફાયદાકારક રહેશે, જેમાં, ફરાર-૨ થી ૧૦ માં, સુપ્રિમ કોર્ટે નીચે મુજબ ઠેરવેલ છે;

"૨. આ અપીલ ગુજરાત હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ, અમદાવાદ દ્વારા તારીખ ૨૧.૦૬.૨૦૨૨ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલ ચુકાદા અને હુકમને પડકારે છે, જેના દ્વારા હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૩.૦૮.૨૦૨૧ નો હુકમ રદ કરવામાં આવ્યો હતો, જેના દ્વારા અપીલકર્તાએ તારીખ ૧૧.૦૧.૨૦૧૨ ના હુકમને પડકાર્યો હતો. સદર હુકમ દ્વારા, અપીલકર્તાને લોક રક્ષકના પદ પર નિમણૂક નકારવામાં આવી હતી એવા કારણોસર કે તે કલર-બ્લાઈન્ડનેસથી પીડિત હતો.

૩. રાજ્ય તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી સ્વાતિ ઘિલ્ડિયાલ રજૂઆત કરે છે કે જોકે અપીલકર્તાને વર્ષ ૨૦૧૨ માં નિમણૂક નકારવામાં આવી હતી, તેણે આ તક માટે લાંબા આઠ વર્ષ રાહ જોઈ હતી અને પરિણામે, તેને યોગ્ય રીતે નિમણૂક નકારવામાં આવી હતી.

૪. અમને જણાય છે કે અન્ય બાબતોમાં જ્યાં પક્ષકારો થોડા વિલંબ સાથે કોર્ટમાં ગયા હતા, ત્યાં ગુજરાત હાઈકોર્ટે કલર-બ્લાઈન્ડનેસને ગેરલાયકાત માટેની અક્ષમતા તરીકે માન્યતા ન આપી અને આવા વ્યક્તિઓની તરફેણમાં દાદ મંજૂર કરી.

૫. અમે ગુજરાત હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા અનેક હુકમો જોયા છે જેને હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ દ્વારા કાયમ રાખવામાં આવ્યા છે, જેમાં થોડા વિલંબ પછી પણ, હાઈકોર્ટે દખલ કરી છે અને કલર-બ્લાઈન્ડનેસથી પીડાતા વ્યક્તિઓની અરજીઓ મંજૂર કરી છે.

૬. અમે, તેથી, અપીલ મંજૂર કરીએ છીએ. હાઈકોર્ટની વિદ્વાન ડિવિઝન બેંચ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ વાદગ્રસ્ત હુકમ તારીખ

૨૧.૦૬.૨૦૨૨ અને હાઈકોર્ટના વિજ્ઞાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ તારીખ ૦૩.૦૮.૨૦૨૧ ૨૬ અને બાતલ કરવામાં આવે છે. અપીલકર્તા (દેસાઈ જીતેન્દ્ર જીવણભાઈ) ને 'લોક રક્ષક' તરીકે નિયુક્ત કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે. નિમણૂક હુકમ તાત્કાલિક જારી કરવામાં આવશે.

૭. અપીલકર્તાને સદર પસંદગી પ્રક્રિયામાંથી પસંદ કરાયેલા અન્ય ઉમેદવારોની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી તે તારીખથી ડીમ્ડ તારીખ આપવામાં આવશે.

૮. જોકે અપીલકર્તા નિવૃત્તિ લાભો અને પગાર અને સિનિયોરિટી નક્કી કરવા સહિતના તમામ હેતુઓ માટે સેવામાં સાતત્ય માટે હકદાર રહેશે, તે ડીમ્ડ તારીખ અને સેવાઓમાં વાસ્તવિક જોડાવાની તારીખ વચ્ચેના સમયગાળા માટે પગાર માટે હકદાર રહેશે નહીં.

૯. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી.

૧૦. પડતર અરજી(ઓ), જો કોઈ હોય તો, તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

૯.૪ અહીં ઉપર ફરીથી રજૂ કરવામાં આવેલા નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનોનું અવલોકન કરતા, તે સ્પષ્ટ થાય છે કે સુપ્રિમ કોર્ટે અપીલકર્તાની અપીલ મંજૂર કરી છે, જેને વર્ષ ૨૦૧૨ માં કલર બ્લાઈન્ડનેસના આધારે નિમણૂક નકારવામાં આવી હતી, અને તેથી, વર્તમાન અરજદારનો કેસ પણ નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટના ઉપરોક્ત નિર્ણય દ્વારા આવરી લેવામાં આવશે. તેથી, નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટના ઉપર જણાવેલ નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને, વર્તમાન અરજદારના માર્ગમાં વિલંબ આવશે નહીં, જે વર્ષ ૨૦૦૯ માં લોક રક્ષકના પદ પર નિમણૂક માટેની ભરતી પ્રક્રિયામાં સફળ થયા હતા, સિવાય કે તેમની તબીબી તપાસ, જ્યાં તેમને કલર બ્લાઈન્ડ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા અને નિમણૂક નકારવામાં આવી હતી.

૧૦. પરિણામે, આ અરજી **મંજૂર** કરવામાં આવે છે. વર્તમાન અરજદાર પસંદગી પામવા પર જે તારીખે સામાન્ય રીતે નિમણૂક પામ્યા હોત તે તારીખથી નિમણૂક માટે હકદાર ગણવામાં આવે છે અને નિવૃત્તિ લાભો આપવા અને સિનિયોરિટી નક્કી કરવાના હેતુ સિવાય, નિમણૂકની તારીખથી ખરેખર જોડાવાની તારીખ સુધીના સમયગાળાને વાસ્તવિક સેવામાં સમયગાળો ગણવામાં આવશે નહીં.

વધુમાં, એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે મેરિટ લિસ્ટમાં અરજદારથી જુનિયર વ્યક્તિઓને જો કોઈ બઢતી આપવામાં આવી હોય તો તેમાં કોઈ ખતેલ પાડવામાં આવશે નહીં. સામાવાળાઓને નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે તેઓ વર્તમાન અરજદારની નિમણૂક કરતા યોગ્ય હુકમો પસાર કરે, જે ઉપરોક્ત શરતોને આધીન રહેશે અને વધુ વિશેષ રીતે, જો વચગાળામાં તેની સામે કોઈ પ્રતિકૂળ ન જણાય તો, આ હુકમની નકલ મળ્યાની તારીખથી આઠ અઠવાડિયાની અંદર.

૧૦.૧ રૂલ ઉપરોક્ત હદ સુધી સંપૂર્ણ કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી. ડાયરેક્ટ સર્વિસની પરવાનગી છે.

સહી/—

(નિર્ઝર એસ. દેસાઈ, ન્યાયમૂર્તિ)

વર્ષા દેસાઈ

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા

ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*